

20

Valtuutettu Johanna Nuortevan toivomusponsi vanhan puuston säilyttämisestä ja uuden puuston istuttamisesta rakentamisen ja uusien alueiden suunnittelun yhteydessä

HEL 2023-011880 T 00 00 03

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee tiedoksi kaupunginvaltuuston 13.9.2023 hyväksymän toivomusponnen johdosta tehdyistä toimista ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle ja tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuusto on käsitellessään Helsingin kaupungin vuoden 2022 ympäristöraporttia hyväksynyt 13.9.2023 valtuutettu Johanna Nuortevan seuraavan toivomusponnen:

Kaupunginvaltuusto edellyttää selvitetävän mahdollisuutta varmistaa paremmin vanhan puuston säilyttäminen ja niiden juurakon suojelu rakennusprosessin aikana uusien talojen ja asuinalueiden sekä kaupungin infrastruktuurin rakentamisen yhteydessä. Valtuusto edellyttää myös selvitetävän mahdollisuutta kartoittaa, minkälaisia piha- ja katuratkaisuja tarvitaan, jotta myös uusille alueille saadaan.

Vanhojen puiden säilyttäminen ja uusien puusukupolvien turvaaminen ovat tärkeitä tavoitteita, jotka ovat yhteneviä kaupunkistrategian, luonnon monimuotoisuuden turvaamisohjelman ja kaupunkipuulinjauksen tavoitteiden kanssa. Kaupunkiympäristön toimiala on nostanut latvuspeittävyuden säilyttämisen ja lisäämisen yhdeksi keskeiseksi puustoa koskevaksi tavoitteeksi. Tavoitteiden toteuttaminen edellyttää ja vanhojen suurikokoisten puiden ja uusien istutettavien puiden kasvuolosuhdeiden entistä parempaa turvaamista.

Kaupunkipuita säilytettäessä ja uusia puita istutettaessa on varmistettava riittävä kasvutila puun juurille ja latvustolle. Kasvualustan laatu ja määrä ratkaisevat, kuinka suureksi puu voi kasvaa ja kuinka pitkäikäinen siitä tulee. Kasvualustan tilavuus vaikuttaa merkittävästi myös siihen, miten kaupunkipuut selviävät jatkossa lisääntyvien kuivuusjaksojen yli.

Kaupunkistrategian kestävä kasvun ja yleiskaavan tiiviin kaupungin tavoitteet tuovat haasteita puiden säilyttämiselle. Yleisiin alueisiin kohdistuu erilaisia käyttöpaineita, kun asukasmäärä kasvaa ja kehittyvät liikkuemuodot ja energiaratkaisut edellyttävät uuden infrastruktuurin rakentamista. Maanalaisen yhdyskuntatekniikan määrä kasvaa jatku-

vasti. Esimerkiksi tavoite kapeasta katutilasta aiheuttaa haasteita katu-
puiden ja maanalaisen johtoverkoston yhteensovittamiselle.

Puiden säilyttämistä ja istuttamista ohjataan kaavoituksen mitoitusrat-
kaisuilla, rakennusjärjestyksellä ja ohjelmilla, linjauksilla ja lukuisilla
kaupunkipuita koskevilla ohjeilla. Tiiviistä kaupunkia rakennettaessa ja
keskenään hyvin erilaisilla ja eri aikoina rakennetuilla alueilla toimit-
taessa puita ei aina ohjeista huolimatta voida säilyttää. Puuston lisää-
minen ei kuitenkaan vaadi erillisten selvitysten käynnistämistä, vaan
ratkaisuja voidaan tehokkaasti edistää suunnittelun yhteydessä ja ny-
kyinen ohjeistus tarjoaa hyvän pohjan tavoitteiden toteutumiseksi.

Vanhan puuston säilyttäminen mahdollistetaan suunnittelussa ja se
edellyttää realistista arviota puun tilantarpeesta ja säilyttämisen todelli-
sista mahdollisuudesta. Tämä koskee erityisesti rakentamisen aikais-
ten tilavaatimusten parempaa huomiointia, sillä koneiden kulkuyälyt,
rakennustarvikkeiden säilytystilat ja turvallisen työskentelyn vaatimuk-
set esimerkiksi kaivantojen luiskauksille ovat rakennusaikana riski pui-
den säilyttämiselle.

Rakennusvalvonta ohjeistaa ja valvoo tonttipuiden säilyttämistä ja vi-
herkertoimen toteutumista. Rakennusjärjestyksen mukaan rakennetta-
valta tontilta saa kaataa vain lupapäätöksessä mainitut puut.

Uudis- ja lisärakennuksen rakennuslupahakemukseen on rakennusjär-
jestyksen mukaan liitettävä laskelma kaupunkiympäristölautakunnan
hyväksymän viherkertoimen tavoitetason täyttymisestä. Viherkertoimen
avulla voidaan varmistaa tontin riittävän vihertehokkuuden toteutumi-
nen. Kerroin kannustaa olemassa olevan puuston säilyttämiseen.

Yleisten alueiden rakentamisen ratkaisuista päätetään katu- ja puisto-
suunnitelmissa, joiden laatimisessa noudatetaan kaupungin omia pui-
hin liittyviä ohjeita ja monimuotoisuustavoitteita, ja hyödynnetään puu-
asiantuntijoiden osaamista. Puistoja suunniteltaessa lähtökohtana on
useimmiten säilyttää olemassa olevaa kasvillisuutta ja sijoittaa raken-
teita tai avoimia alueita vaativia toimintoja paikkoihin, joissa ei lähtöti-
lanteessa ole puustoa.

Peruskorjauksen yhteydessä kaduilta ja puistoista kaadetaan huono-
kuntoisia tai ympäristölleen vaarallisia puita. Kaadettujen puiden tilalle
istutetaan useimmiten uusi puu. Puiden läheisyydessä tapahtuvalle
kaivamiselle on laadittu ohjeistuksia, joiden tarkoituksena on turvata
riittävät suojaetäisyydet kaivutöiden ja puiden välillä.

Asemakaavoituksessa ratkaistaan uusien katu- ja puistoalueiden ja
tonttien mitoitus, rakentamisen paikat sekä kunnallistekniikan reitit ja
vaikutetaan näin suoraan puiden kasvuedellytyksiin. Uusien asuina-

lueiden asemakaavoja laadittaessa analysoidaan alueiden olemassa olevan puuston ominaispiirteet ja arvot ja maankäyttöratkaisuissa pyritään aina mahdollisuuksien mukaan säilyttämään puita ja hyödyntämään niiden tarjoamia moninaisia ekosysteemipalveluja ja vaikutusta alueiden identiteetin rakentumiselle.

Tonteilla istutettavien puiden määrää voidaan ohjata suoraan kaavamääräyksillä, mutta myös rakennusjärjestyksen edellyttämä viherkerointarkastelu ohjaa olemassa olevien puiden säilyttämiseen ja uusien istuttamiseen. Silloin kun puiden säilyttäminen tonteilla on mahdollista, tunnistetaan alueet ja kohteet, joissa voidaan säilyttää olemassa olevaa puustoa, jopa yksittäisiä puuyksilöitä, ja annetaan tarvittaessa asemakaavassa tontteja koskevia puiden säilyttämiseen tähtäviä määräyksiä ja merkintöjä. Kaupunki on myös laatinut infopakettin taloyhtiöille korttelipihojen vehreyttämisestä.

Olemassa olevien puiden säilyttämisen edellytyksiä ja uusien istutusten suunnittelua voidaan tulevaisuudessa parantaa tietomallipohjaista suunnittelua hyödyntämällä. Helsingin digitaalista kaksosta kehitetään ja sitä on jo hyödynnetty esimerkiksi Hermanninrannan suunnittelussa. Hermanninrannan alueella on myös ollut mahdollista huomioida katupuiden ja maanalaisen yhdyskuntatekniikan sijoittaminen siten, ettei johtoverkoston kunnostaminen tule vahingoittamaan puita.

Uusia mittausmenetelmiä ja laitteita hyödyntämällä voidaan entistä tarkemmin merkitä ajoissa suunnitelmakarttoihin maisemallisesti ja muut arvokkaat puut. Näin saadaan yksityiskohtaisia lähtötietoja sekä maankäytön suunnittelulle että rakentamiselle. Tämä parantaa puiden huomioimista, kun erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja voidaan mittatarkasti vertailla digitaalisesti ja kolmiulotteisena.

Yleisten alueiden maankäytön suunnittelussa tunnistetaan puiden säilyttämisen ja uusien puiden vaatimat tilatarpeet ja tämä otetaan huomioon katujen ja puistojen toteutussuunnittelussa. Kaupunkiympäristön toimialalla on juuri käynnistynyt Helsingin katuvihreäverkostoa koskeva selvitys, jonka päämääränä on löytää mahdollisuuksia lisätä katuvihreän määrää Helsingissä. Työssä kiinnitetään huomiota vähäpuustosiin alueisiin ja pyritään löytämään ratkaisuja puiden lisäämiseen. Selvitystyön toisena keskeisenä tavoitteena on nostaa esille nykyisen katuvihreäverkoston arvokkaat osat. Näiden kohteiden osalta puiden ja niiden kasvuolosuhteiden turvaaminen asetetaan korkealle tärkeysjärjestyksessä erilaisia toimenpiteitä suunniteltaessa.

Kaupunkiympäristön toimiala on koostanut verkkoon kaikille avointa yleistä ohjeistusta monimuotoisen puuston istuttamiseksi. Kaupunkiti-

26.8.2024

Asia/20

laohjeessa on ohjekortteja kasvillisuuden suunnitteluun ja toteutukseen. Ohjekorteissa on tuotu esille puiden hyvinvoinnin turvaamisen, kulttuuriympäristön vaalimisen, luonnon monimuotoisuuden edistämisen, kiertotalouden ja ilmastonmuutokseen varautumisen näkökulmia. Kaupunkikasvioppaasta löytyy puolestaan opastusta kasvilajiston valintaan. Oppaan sivuilta löytyy noin 500 puuvartisten lajien ja lajikkeiden taulukko, josta löytyy paljon hyödyllistä tietoa muun muassa lajien soveltuvuudesta erilaisiin kasvuympäristöihin.

Asiasta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan lausunto. Esitys on lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 14 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava ponnien ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua ponnien hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Ponnien esittäjä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano